

Obsah

Předmluva	11
1 Úvodem: K čemu slouží a co je psychologie	13
1.1 Co psychologové dělají a jaký to má smysl	13
1.2 Předmět psychologie	18
<i>Psychické (duševní) jevy</i>	18
<i>Determinace psychických jevů</i>	21
<i>Vnější projevy psychických jevů</i>	22
<i>Rozšíření předmětu psychologie</i>	25
1.3 Rozdělení psychologie	26
1.4 Dějiny psychologie	29
Díl 1	
Popis psychických jevů	35
2 Vnímání (percepce)	37
2.1 Zpracování senzorickeho materialu	41
<i>Figura na pozadí</i>	41
<i>Percepční konstanty</i>	45
<i>Zoúraznění rozdílů mezi podněty</i>	48
<i>Vliv kontextu na vnímání víceznačných podnětů</i>	50
<i>Spontánní střídání vjemů při neměnném podnětu</i>	51
<i>Neuysvětlené zrakové klamy</i>	52
<i>Nemožné předměty</i>	52
2.2 Vnímání se učíme	54
2.3 Vnímání v celku prožívání, jednání, osobnosti a kultury	55
2.4 Radikálně omezené vnímání (podněťová deprivace)	57
3 Představy	61
<i>Funkce představ</i>	63
<i>Vědecký výzkum představ</i>	64
<i>Praktické využití poznatků o představách</i>	65

4 Paměť	69
4.1 Různé druhy paměti.....	69
<i>Paměť krátkodobá a dlouhodobá</i>	69
<i>Paměť mechanická a logická</i>	71
4.2 Stadia paměťového procesu.....	72
<i>Stadium ukládání do paměti</i>	72
<i>Stadium podržení v paměti (a zapomínání)</i>	76
<i>Stadium vybaovování</i>	78
4.3 Celkový systém lidské paměti.....	80
4.4 Paměť jako aktivní proces.....	81
5 Myšlení	87
5.1 Myšlenkový proces.....	89
5.2 Vhled.....	91
5.3 Myšlenkové postupy.....	93
<i>Kategorizace (třídění)</i>	93
<i>Dedukce</i>	95
<i>Indukce</i>	96
5.4 Jak cvičit myšlení.....	99
5.5 Myšlení v celku prožívání, osobnosti a kultury.....	100
6 Cítění	103
6.1 Fenomenologie citů.....	105
6.2 Citová spontaneita a sebekontrola.....	108
6.3 Vývoj citů.....	109
6.4 Nemoci citů a jejich léčení.....	111
<i>Co se dá dělat proti strachu a úzkosti?</i>	111
7 Vůle a pozornost	115
7.1 Rozhodovací stadium volního procesu.....	116
7.2 Realizační stadium volního procesu.....	119
7.3 Pozornost.....	121
8 Vědomí	125
8.1 Vědomí jako existenciální prožitek.....	125
8.2 Vědomí jako stav bdělosti.....	126
8.3 Vědomí ve snu, hypnóze, meditaci nebo pod vlivem drog.....	127
<i>Vědomí ve snu</i>	128
<i>Vědomí v hypnóze</i>	128
<i>Změny vědomí pod vlivem meditace</i>	129
<i>Vědomí pod vlivem drog</i>	130

9 Jáství	135
<i>Tělové Já a ne-Já</i>	135
<i>Psychické Já a ne-Já</i>	139
<i>Kontinuita Já</i>	140
<i>Integrita Já</i>	141
 Díl 2	
Cesty psychologického výkladu	143
 10 Biologický přístup	145
10.1 Jak biologické faktory působí na psychiku.....	145
<i>Struktura nervové soustavy</i>	146
<i>Biologická individualita</i>	151
<i>Aktuální zdravotní stav</i>	152
<i>Reakce psychiky na chemické ovlivnění těla</i>	152
10.2 Jak psychika ovlivňuje biologické procesy.....	153
<i>Fyziologické procesy v mozku pod vlivem psychických procesů</i> ...	153
<i>Tělesné poruchy funkční a psychosomatické</i>	154
<i>Volní ovlivňování tělesných dějů běžně nezávislých na vůli</i>	155
<i>Léčivý vliv psychických stavů a procesů na tělesné nemoci</i>	156
<i>Vliv psychické činnosti na mozkovou tkáň</i>	156
 11 Psychologie učení	159
11.1 Habituační.....	160
11.2 Klasické podmiňování.....	161
<i>Preference známého</i>	166
11.3 Operantní podmiňování.....	167
<i>Poznámka: Kognitivní faktory učení</i>	173
11.4 Učení pod vlivem modelu: napodobování a identifikace.....	174
 12 Motivace	177
<i>Poznámka o motivech a citech</i>	179
12.1 Primární motivy.....	179
<i>Instinkty a pudy u zvířat a u lidí</i>	180
<i>Typická rozcestí motivační dynamiky</i>	184
12.2 Sekundární motivy a funkční autonomie.....	186
<i>Hierarchie motivů podle Maslowa</i>	188
 13 Kognitivní teorie	191
<i>Důsledná kognitivní otevřenost</i>	192

	<i>Kognitivní disonance</i>	193
	<i>Pozitivní zpětná vazba mezi poznáním a citem</i>	196
	<i>Problém cizí perspektivy</i>	197
	<i>Bezděčné mylné zásady</i>	198
	<i>Tabuizace vlastního stárnutí</i>	198
	<i>Kauzální atribuce</i>	199
	<i>V jakých pojmech posuzujeme lidi?</i>	200
14	Sociální psychologie	203
14.1	Sociální skupiny a jejich charakteristiky	205
	<i>Funkce skupin</i>	205
	<i>Formální a neformální skupiny</i>	206
	<i>Role ve skupině</i>	206
14.2	Skupina a její vedoucí	209
	<i>Styl vedení a osobnost vedoucího</i>	209
	<i>Vzájemný vztah mezi vedoucím a skupinou</i>	210
14.3	Vliv skupiny na jedince	211
14.4	Dyadické interpersonální (mezilidské) vztahy	215
14.5	Vliv očekávání okolí na chování	218
14.6	Rozložení a zastření osobní odpovědnosti	220
	<i>Rozložení odpovědnosti</i>	220
	<i>Zastření odpovědnosti</i>	221
15	Funkční modely osobnosti	223
15.1	Introspektivní východisko psychoanalytické teorie osobnosti	224
15.2	Složení „psychického aparátu“ podle Freuda: Id – Ego – Superego ..	225
	<i>Vědomí, nevědomí a funkce psychického aparátu</i>	227
15.3	Berneho zjednodušení psychoanalytického modelu	230
15.4	Jungovo doplnění Freuda: Kolektivní nevědomí	232
15.5	Humanistické teorie osobnosti	235
16	Osobnost jako osobitost I: Kvantitativní přístup	237
	<i>Psychologický rozbor jedné osobnosti</i>	237
16.1	Psychické vlastnosti	239
16.2	Operacionalizace vlastností	240
16.3	Třídění (klasifikace) vlastností	241
16.4	Faktorová analýza vlastností	243
	<i>Schopnosti</i>	244
	<i>Obecná inteligence</i>	245
	<i>Tvořivost</i>	249

<i>Ostatní vlastnosti osobnosti</i>	250
17 Osobnost jako osobitost II: Kvalitativní přístup	253
17.1 Pozorování a rozhovor.....	254
<i>Pozorování</i>	254
<i>Rozhovor</i>	256
17.2 Projektivní metody.....	257
17.3 Spontánní výtvořy a výkony.....	261
17.4 Laické poznávání osobnosti.....	261
<i>Výhody a nevýhody laického psychologického poznávání</i>	261
<i>Zásady laického psychologického poznávání</i>	263
18 Vývojový přístup	265
<i>Základní pojmy</i>	265
18.1 Hybné síly psychického vývoje.....	266
<i>Biologické faktory</i>	266
<i>Sociální faktory</i>	267
<i>Vlastní psychické procesy a vlastnosti</i>	267
<i>Vzájemná interakce faktorů psychického vývoje</i>	267
18.2 Průběhové formy psychického vývoje.....	268
18.3 Etapy psychického vývoje.....	270
<i>Psychický vývoj plodu</i>	271
<i>Kojenecký věk – první rok života</i>	272
<i>Batoletický věk: Od prvních do třetích narozenin</i>	273
<i>Předškolní věk: Od třetích narozenin po nástup do školy</i>	275
<i>Mladší školní věk (do 11 let)</i>	278
<i>Dospívání (mezi 11. a 20.–22. rokem)</i>	278
<i>Mladá dospělost</i>	281
<i>Střední dospělost (od 30 do 60 let)</i>	282
<i>Pozdní dospělost – stáří (nad 60 let)</i>	284
18.4 Evoluční psychologie.....	284
<i>Evoluční teorie</i>	284
<i>Evoluce v psychologii</i>	286
<i>Sobecký gen a prosociální instinkty</i>	288
Slovníček pojmů	291
Literatura doporučená k dalšímu studiu	293
Jmenný rejstřík	295
Věcný rejstřík	297